

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Державної служби  
статистики

\_\_\_\_\_ Арсен МАКАРЧУК

\_\_\_\_\_ 2025 року

**РОЗ'ЯСНЕННЯ**  
**щодо показників форм № 13-заг (місячна, річна)**  
**"Звіт про надходження молочної сировини на перероблення**  
**й отримання з неї молочних продуктів"**  
**державного статистичного спостереження "Надходження молочної**  
**сировини на перероблення й отримання з неї молочних продуктів"**

**I. Загальні положення**

1. Ці Роз'яснення містять інформацію щодо показників форм № 13-заг (місячна, річна) "Звіт про надходження молочної сировини на перероблення й отримання з неї молочних продуктів" (далі – форми) державного статистичного спостереження "Надходження молочної сировини на переробні підприємства й отримання з неї молочних продуктів".

2. Показники форм уміщують інформацію щодо діяльності юридичних осіб, які мають власні або орендовані потужності з перероблення молочної сировини й отримання з неї молочної продукції (далі – переробні підприємства).

3. Показники форми № 13-заг (місячна) відображають інформацію за звітний місяць, а форми № 13-заг (річна) – за рік у цілому по юридичній особі, включаючи дані її філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів, які мають власні або орендовані потужності з перероблення молочної сировини й отримання молочної продукції.

4. Значення показників мають одиниці вимірювання та формат представлення:

кількість молочної сировини та молочних продуктів (у т.ч. імпортованих та органічних), що надійшли на перероблення, кількість використаного молока, кількість експортованих молока та вершків, кількість зібраного

молокоприймальними пунктами молока – у тоннах (з одним знаком після коми);

кількість продукції (у т.ч. органічної), отриманої з молочної сировини та молочних продуктів, – у тоннах (із двома знаками після коми);

вартість купленої молочної сировини (без дотацій і ПДВ) – у гривнях (у цілих числах);

частка жиру, білка у молочній сировині та молочних продуктах – у відсотках (із двома знаками після коми);

кількість молокоприймальних пунктів – в одиницях (у цілих числах).

5. Показники форм сформовані з використанням таких документів первинного обліку:

спеціалізованих товарних накладних на перевезення молочної сировини за формою № 1-ТН (МС), прийомних квитанцій на закупівлю молочної сировини за формою № 3-ПК (МС), реєстру на закупівлю молочної сировини, прийомно-розрахункової відомості про закупівлю молочної сировини, затверджених наказом Мінагрополітики від 01 грудня 2015 року № 457;

приймальних квитанцій на закупівлю молока та молочних продуктів за формою № ПК-3 УКС, затверджених постановою правління Укоопспілки від 29 травня 2000 року № 118;

актів приймання-передачі давальницької сировини для переробки; рахунку-фактури;

актів приймання і передачі молока на переробку; накладних (внутрішньогосподарського призначення), форми № ВЗСГ-8, затвердженої наказом Мінагрополітики від 21 грудня 2007 року № 929;

інших первинних документів бухгалтерського обліку, що підтверджують надходження молочної сировини на перероблення та виробництво молочних продуктів.

6. У випадку відсутності даних у формах зазначається одна з нижченаведених причин:

не здійснюється вид економічної діяльності, який спостерігається – у випадках відсутності діяльності за видом економічної діяльності, який спостерігається, тобто одиниця не здійснює діяльність із перероблення молочної сировини та виробництва молочної продукції;

одиниця припинена або перебуває в стадії припинення – у разі здійснення процедури припинення юридичної особи, що не пов'язано з реорганізацією (приєднання, злиття, поділ, перетворення), а саме: рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи; судові рішення щодо припинення юридичної особи, що не пов'язане з її банкрутством; початок процесу проведення спрощеної процедури припинення юридичної особи шляхом її ліквідації; рішення державного органу про припинення юридичної особи в результаті

ліквідації; унесення судового рішення про порушення провадження у справі про банкрутство юридичної особи або визнання юридичної особи банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури; державна реєстрація припинення юридичної особи, що не пов'язана з реорганізацією. Повідомлення щодо державної реєстрації припинення або процедури припинення одиниці (крім закриття структурного підрозділу) підтверджується реєстраційними відомостями, наприклад, підприємство перебуває в стадії припинення діяльності та переведення всіх активів на баланс іншого підприємства; підприємство ліквідоване за документами;

тимчасово призупинено економічну діяльність через економічні чинники/карантинні обмеження – у разі тимчасового призупинення економічної діяльності в цілому по одиниці через економічні чинники, карантинні обмеження;

проведено чи проводиться реорганізація або передано виробничі фактори іншій одиниці – у випадках здійснення процедури припинення юридичної особи у зв'язку з реорганізацією (приєднання, злиття, поділ, перетворення) за наявності рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи в результаті реорганізації; державної реєстрації припинення юридичної особи та/або відокремленого підрозділу юридичної особи, закриття структурного підрозділу юридичної особи у зв'язку з реорганізацією; продажу/надання в оренду (повністю або частково виробничих факторів (робоча сила, обладнання тощо)) або передачі права управління виробничими факторами іншій одиниці;

відсутнє явище, яке спостерігається – у разі відсутності явища, яке спостерігається; відсутності специфічного об'єкта спостереження (певних матеріально-технічних ресурсів).

## **II. Показники форм щодо надходження молочної сировини та молочних продуктів на перероблення**

1. Дані щодо надходження на перероблення та якості купленої сировини у формі № 13-заг (річна) вміщують інформацію про вітчизняну та імпорتنу молочну сировину, а у формі № 13-заг (місячна) – про вітчизняну молочну сировину, призначену для подальшої переробки на молочних підприємствах у молоко та молочні продукти, що надійшла переробним підприємствам протягом звітного періоду та яка відповідає вимогам чинних стандартів.

2. Дані про надходження переробним підприємствам вітчизняної молочної сировини у формі № 13-заг (річна) (молоко та вершки з молока сирі від різних видів сільськогосподарських тварин, молоко знежирене та маслянка, молоко сухе незбиране та знежирене, сир, масло вершкове, молочні продукти інші) та у формі № 13-заг (місячна) (молоко корів сире та вершки з молока корів сирі) відображають кількість сировини, купленої для перероблення в підприємств

або в населення, та її вартості, власно виробленої сировини та тієї, що надійшла від інших замовників на перероблення, а також показників якості (частки жиру та білка) продукції, що надійшла на перероблення.

3. Дані форми № 13-заг (річна) щодо імпортованої молочної сировини (молоко цільне, включаючи молоко сире, молоко знежирене та маслянка, вершки, молоко сухе, сир, масло вершкове, молочні продукти інші) відображають її загальний імпорт безпосередньо переробними підприємствами, у тому числі загалом із країн Європейського Союзу (ЄС).

Довідково країни ЄС: Австрія, Бельгія, Болгарія, Греція, Данія, Естонія, Ірландія, Іспанія, Італія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Швеція.

4. Дані форм щодо кількості сировини, купленої для перероблення в підприємств або в населення (безпосередньо від фізичних осіб; прийняту сільськогосподарським підприємством від своїх працівників за їхнім дорученням для подальшої доставки на переробні підприємства; від сільськогосподарських кооперативів, що здійснюють купівлю безпосередньо в населення; від фізичних осіб-підприємців), характеризують первинну (фізичну) масу сировини (без перерахунку на молоко коров'яче встановленої базисної жирності) та молочних продуктів, куплених у звітному періоді (місяці, році) за кошти переробним підприємством для перероблення на власних або орендованих потужностях.

5. Дані щодо кількості сировини, власно виробленої та тієї, що надійшла від інших замовників на перероблення, уміщують інформацію про сумарну масу сировини, виробленої у звітному періоді безпосередньо підприємством, на якому здійснювалася їхня переробка, а також тієї, що надійшла за цей період від замовників за договорами або угодами на давальницьких засадах.

6. У формі № 13-заг (річна) із загальної кількості вітчизняної сировини, що надійшла на перероблення, виокремлено кількість органічного молока, отриманого від сільськогосподарських тварин, вирощування яких провадиться із дотриманням вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

У кількості органічного молока, що надійшло на переробку, не враховане молоко від тварин, що утримуються в період переходу від виробництва неорганічної продукції до виробництва органічної продукції.

7. Дані форм щодо вартості сировини, купленої переробним підприємством у підприємств або в населення на перероблення, відображають інформацію про суму коштів за сировину, куплену у звітному періоді, з урахуванням її якості незалежно від того, чи були кошти фактично перераховані продавцю сировини.

Ці дані не включають податок на додану вартість, дотації та компенсації для підтримки тваринництва, накладні, транспортні та експедиційні витрати.

8. Дані форм щодо частки жиру та білка в молочній сировині відображають середні значення цих показників якості для кожного виду сировини, що надійшла на перероблення у звітному періоді.

При цьому у формі № 13-заг (річна) відображають середню частку жиру та білка в усій сировині конкретного виду, що надійшла переробним підприємствам за звітний період, а у формі № 13-заг (місячна) – у купленій окремо в підприємств і населення молочній сировині конкретного виду.

Частка жиру та білка по кожній партії сировини визначається за результатом лабораторного аналізу. Середньою часткою жиру та білка в конкретному виді сировини в цілому по переробному підприємству, що надійшла за звітний період, вважається відношення суми добутків маси конкретного виду сировини, що надійшла на перероблення, і відсотків жиру та білка кожної партії цієї сировини до маси сировини цього виду, що в цілому надійшла переробним підприємством за звітний період.

9. Дані щодо надходження на перероблення та якості купленої вітчизняної молочної сировини передбачають такі контролю: якщо є дані щодо кількості купленої в підприємств і населення сировини, то мають бути відповідні дані щодо її вартості й навпаки; якщо є дані щодо кількості надходження хоча б за одним джерелом (купленої у підприємств чи в населення, або власно виробленої та від замовників) вітчизняної молочної сировини, то мають бути дані щодо частки жиру та білка в сировині й навпаки.

10. Дані щодо надходження на перероблення та якості імпоротної сировини передбачають такі контролю: якщо заповнені дані щодо кількості імпортованої сировини, то мають бути дані щодо частки жиру в сировині і навпаки; якщо заповнені дані щодо кількості імпоротної сировини (усього) та із країн ЄС однакові, то дані щодо частки жиру в сировині (усього) та із країн ЄС теж повинні дорівнювати між собою.

11. Якщо хоча б один із показників щодо кількості надходження вітчизняної та імпортованої молочної сировини на перероблення містить дані, то хоча б один із показників щодо кількості продукції, отриманої з молочної сировини, також має містити дані й навпаки.

12. Якщо хоча б один із показників щодо кількості надходження органічного молока на перероблення містить дані, то хоча б один із показників щодо кількості органічної продукції, отриманої з молочної сировини, також має містити дані й навпаки.

### **III. Показники форм щодо отримання молока та молочних продуктів із молочної сировини**

1. Дані щодо кількості продукції, отриманої з молочної сировини, у тому числі з молока незбираного та знежиреного, яке використовувалося для отримання молочних продуктів, уміщують інформацію про вироблену у звітному періоді продукцію на реалізацію (без урахування кількості продукції, використаної на підприємстві для виробництва іншої продукції) з такими характеристиками та переліком:

1) молоко питне (сире, цільне, напівзнежирене, знежирене):

сире молоко – молоко, вироблене із секретій молочних залоз однієї або кількох тварин, що не підігрівалось до температури вище 40°C або не піддавалось будь-якій обробці;

цільне молоко – молоко, що піддавалось принаймні одній термічній обробці або обробці, дозволеній переробником молока, із природним вмістом жиру не менше 3,0 % або підвищеним до мінімум 3,0 %;

напівзнежирене молоко – молоко, що піддавалось принаймні одній термічній обробці або обробці, дозволеній переробником молока, що має подібний ефект, із вмістом жиру підвищеним до мінімум 1,0 % або максимум 3,0 %;

знежирене молоко – молоко, що піддавалось принаймні одній термічній обробці або обробці, дозволеній переробником молока, що має подібний ефект, із вмістом жиру не більше 1,0 %;

2) вершки – плівка жиру, яка природним чином утворюється на поверхні молока шляхом повільної агломерації емульгуючих жирових кульок. Якщо його видаляють шляхом зняття з поверхні молока або екстрагують із молока центрифугуванням у вершковому сепараторі, вони на додаток до інших компонентів молока мають відносно високий вміст жиру (зазвичай перевищує 10 %);

вершки для споживання рідкі (жирністю не більше 21 % та жирністю більше 21 %) – плівка жиру, що у природний спосіб утворюється на поверхні молока при повільному накопиченні жирових кульок, їх знімають шляхом відокремлення з поверхні молока або отримують як екстракт із молока шляхом центрифугування в сепараторі. Уключають перероблені вершки, готові для поставки за межі молочних підприємств (наприклад, для споживання людиною, як сировина для виробництва шоколаду, морозива тощо);

3) молоко кисле (у цілому молочні продукти з рівнем кислотності (pH) від 3,8 до 5,5 (йогурт, кефір, сметана, ряжанка тощо)) – йогурти, питні йогурти, приготовлені йогурти, термооброблені кисломолочні продукти тощо, також включає продукти на основі біфідокультур або такі, що їх містять, з добавками

(фрукти, крупи, ароматизатори, барвники, сироп, какао тощо), без добавок (уключаючи йогурт з цукром або підсолоджувачем);

4) молоко згущене (підсолоджене та непідсолоджене) – продукт, отриманий шляхом часткового видалення води, лише із цільного напівзнежиреного або знежиреного молока;

5) молоко сухе знежирене, молоко та вершки сухі незбирані, молоко сухе частково знежирене – молочні продукти, отримані шляхом видалення води із цільного, напівзнежиреного, знежиреного молока та вершків;

6) масло вершкове – продукт, який виготовляється безпосередньо й тільки з пастеризованих вершків, із вмістом молочного жиру не менше 80 %, але не більше 90 % маси, вмістом води до 16 % і вмістом сухої знежиреної молочної сировини до 2 %, уключаючи масло традиційне (несолоне, солоне тощо), вершкове з добавками – шоколадне, медове, фруктовো-ягідне тощо; масло рекомбіноване (відновлене вершкове масло (свіже, солоне або згіркле); масло сироваткове (зазвичай масляна або сироватка за складом, сироваткове масло виготовляється з вершків, відокремлених від сироватки);

масло топлене (із вмістом молочного жиру не менше 99 % маси і вмістом води 0,5 % маси);

молочні продукти жовтих жирів інші (з них: масло вершкове зі зниженою жирністю (менше 80 %, з маркуванням "вершкове масло 3/4 жирності", "масло наполовину жирне" або "молочний спред"); інше (жири, що складаються з рослинних та/або тваринних продуктів (із вмістом молочного жиру 10–80%) з маркуванням "суміш жиру", "суміш три чверті жиру", "суміш половини жиру" або "змішаний спред");

7) маслянка (або сколотини) (з неї: маслянка суха, маслянка рідка) – побічний кисломолочний продукт, який традиційно виходить у процесі збивання масла вершкового;

8) сири, вироблені з молока певних видів сільськогосподарських тварин – продукт, отриманий шляхом коагуляції молока, знежиреного молока, частково знежиреного молока, вершків, підсирних вершків або маслянки, окремо або в комбінації, під дією сичужного або інших відповідних коагулюючих агентів і шляхом часткового зливу сироватки, що з'являється в результаті такого згортання. Уключає м'які, напівм'які, напівтверді, тверді, дуже тверді, свіжі сири (кислі, солодкі сири та сирна маса, інші вироби із сиру) та не включає сири плавлені;

9) сири плавлені, що виготовляються термомеханічною обробкою сичужних сирів, сирів для плавлення, сиру, масла та інших молочних

продуктів, у присутності солей-плавників; допоміжними речовинами можуть слугувати структуроутворювачі, смакоароматичні, біологічно активні добавки;

10) сироватка – рідина, що формується після переробки молока, яку здобувають під час виробництва сирів, сиру кисломолочного, казеїну. Сироватка переважно містить воду, лактозу, сироватковий білок і мінеральні солі. У формі загальна кількість виробленої сироватки відображається в еквіваленті сухої сироватки, а сироватка за окремими її видами (у рідкому, концентрованому та твердому стані) відображається у фізичній масі. За наявності лабораторних або технічних даних щодо фактичного вмісту сухих речовин у конкретній партії сироватки доцільно використовувати індивідуальний коефіцієнт перерахунку; за їх відсутності – для перерахунку рідкої сироватки в еквівалент сухої сироватки визначається орієнтовний вміст сухих речовин у рідкій сироватці (6,0–6,5 %) та відповідне співвідношення: 15–16 кг рідкої сироватки еквівалентні 1 кг сухої;

11) немінеральні складові молока уключають лактозу та сироп лактози, або молочний цукор, що отримується з молочної сироватки – відходу при виробництві масла й сиру; казеїн як стабілізатор/емульгатор в різних емульсіях, казеїнати – білкові добавки, отримані з кислотного казеїну шляхом обробки, інші білки молока (лактальбумін, лактоглобулін, змішані білки молока, демінералізована сироватка);

12) напої на основі молока та інші рідкі молочні продукти (рідкий продукт, що містить щонайменше 50 % молока, включаючи продукт на основі сироватки, такий як шоколадне молоко);

13) молочні продукти інші (пудинг, вершковий десерт тощо) уключають інші молочні продукти, десерти та напої, якщо молоко, використане для їх переробки, не обліковується в іншому місці.

2. Дані форми № 13-заг (місячна) щодо кількості продукції, отриманої з молочної сировини, уміщують інформацію про вироблену у звітному періоді молочну продукцію на реалізацію лише з молока чи вершків корів.

3. Дані щодо частки жиру та білка в молочній продукції відображають середні значення цих показників якості для конкретного виду молочної продукції, виробленої у звітному році.

4. Дані щодо кількості використаного молока відображають кількість молока незбираного та знежиреного у фізичній масі, яке було використане у звітному році для отримання конкретних видів молочних продуктів.

5. Дані щодо кількості молочної продукції, отриманої з молочної сировини, передбачають такі контролі: якщо відображено кількість молока незбираного або знежиреного, то мають бути заповнені дані щодо частки жиру та білка в молочній продукції, отриманої з молочної сировини, а також щодо кількості виробленої молочної продукції відповідного виду (крім маслянки) й навпаки.

Дані щодо кількості використаного молока незбираного або знежиреного при виробництві молока питного та сирів передбачають такі контролі: якщо відображена кількість використаного молока незбираного або знежиреного, то ці дані повинні бути більшими або дорівнювати відповідно кількості витраченого молока незбираного або знежиреного при виробництві молока сирого та сирів від корів і навпаки.

Якщо хоча б один із показників щодо маслянки за окремими її видами (сухої та рідкої) містить дані, то показники щодо частки жиру та білка маслянки також містять дані й навпаки.

Якщо показник щодо сироватки (в еквіваленті сухої сироватки) містить дані, то хоча б один із показників щодо сироватки за окремими її видами (у рідкому, концентрованому та твердому стані) також містить дані й навпаки.

### **III. Показники форми щодо іншого використання та експорту молока і вершків**

Дані форми № 13-заг (річна) щодо іншого використання молочної сировини відображають інформацію щодо кількості повернутого молокопереробними підприємствами протягом звітного року молока знежиреного та маслянки підприємствам і населенню, втраченого молока, використаного іншим чином молока (переробка молочної сировини на немолочні продукти, якщо надходження молочної сировини не можна врахувати в іншому місці; нерозфасовані молочні продукти, що постачаються підприємствам громадського харчування, які не включаються та не обліковуються за відповідними категоріями молочних продуктів), а також загальної кількості експортованого переробним підприємством молока та вершків наливом, у тому числі загалом у країни ЄС.

### **IV. Показники форми щодо виробництва органічних молочних продуктів із молочної сировини**

Дані форми № 13-заг (річна) щодо кількості органічних молочних продуктів, отриманих із органічної молочної сировини, уміщують інформацію про сертифіковану як органічну вироблену молочну продукцію на реалізацію (без урахування кількості продукції, використаної на підприємстві для виробництва іншої продукції) в межах такого переліку: молоко питне, вершки

для споживання, молоко кисле, масло вершкове, включаючи традиційне, топлене, молочні продукти жовтих жирів інші, сири (крім сирів плавлених).

#### **V. Показники форми щодо інформації про молокоприймальні пункти**

Дані форми № 13-заг (річна) відображають кількість наявних у переробного підприємства обладнаних молокоприймальних пунктів, що збирають сире молоко та вершки без їх переробки, в залежності від обсягу зібраного молока. Кількість зібраного молока молокоприймальними пунктами повинна відповідати визначеним інтервалам.

**Роз'яснення щодо показників форми № 13-заг (місячна) "Звіт про надходження молочної сировини на перероблення й отримання з неї молочних продуктів" від 20 травня 2024 року № 19.1.2-12/8-24 є недійсними із 20 січня 2026 року.**

Директор департаменту  
статистики сільського господарства  
та навколишнього середовища  
апарату Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО